

Sygn. akt II Cz 237/15

Sygn. akt II Cz 238/15

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Ireneusz Płowaś (spr.)

SSO Irena Dobosiewicz

SSO Piotr Starosta

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2015 roku w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa M. R. i D. R.

przeciwko (...) S.A. w P., (...) Spółce z o.o. w P.

o zapłatę

na skutek zażaleń powodów

od dwóch postanowień Sądu Rejonowego w Bydgoszczy wydanych w dniu 15 stycznia 2014 roku, sygn. akt I C 570/07

postanawia:

- 1. zmienić postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 15 stycznia 2014 roku w przedmiocie przyznania wynagrodzenia biegłej sądowej W. K. (1) w ten sposób, że w miejsce kwoty 3.525,80 zł przyznać biegłej wynagrodzenie w kwocie 1.645,37 zł (jeden tysiąc sześćset czterdzieści pięć złotych trzydzieści siedem groszy), oddalając wniosek biegłej w pozostałym zakresie.**
- 2. zmienić postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 15 stycznia 2014 roku w przedmiocie przyznania wynagrodzenia biegłej sądowej H. A. (1) w ten sposób, że w miejsce kwoty 5.033,36 zł przyznać biegłej wynagrodzenie w kwocie 1.808,86 zł (jeden tysiąc osiemset osiem złotych osiemdziesiąt sześć groszy), oddalając wniosek biegłej w pozostałym zakresie.**
- 3. Oddalić zażalenia w pozostałej części.**

Sygn. akt II Cz 237/15

Sygn. akt II Cz 238/15

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w dniu 15.01.2014 roku wydał dwa postanowienia, w których przyznał biegłym sądowym wynagrodzenie za sporządzone w sprawie opinie. W pierwszym z tych postanowień Sąd przyznał biegłej sądowej H. A. (1) wynagrodzenie w kwocie 5033,36 zł a w drugim biegłej sądowej W. K. (1) wynagrodzenie w kwocie 3.525,80 zł.

W uzasadnieniu postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia biegłej H. A. (1) Sąd Rejonowy wskazał, że biegła sporządziła pisemną opinię i złożyła rachunek, w którym określiła wysokość należnego jej wynagrodzenia na kwotę 5.033,36 zł. Sąd po przeanalizowaniu zastrzeżeń stron co do opinii biegłej i tego jak ustosunkowała się do nich biegła, doszedł do przekonania, iż opinia została sporządzona zgodnie z intencją sądu. Sąd wskazał co prawda wytyczne, którymi winna kierować się biegła jednak pozostawił jej możliwość zastosowania innych kryteriów o ile biegła należycie je uzasadni. W ocenie Sądu Rejonowego biegła obliczając wynagrodzenie i przyjmując za punkt wyjścia wartość nieruchomości - czynnik obiektywny kreowany przez rynek oraz stosując wytyczne przyjęte przez ogół rzeczoznawców na terenie całego kraju uczyniła zadość żądaniu Sądu. Biegła wyliczyła wynagrodzenie jak dla służebności przesyłu i trafnie wzięła pod uwagę sytuację, gdy wynagrodzenia domaga się osoba, która nabyła działkę z istniejącą infrastrukturą, w związku z istnieniem której wynagrodzenia się domaga. Uzasadniła też przekonywująco dlaczego nie mogła ustalić wynagrodzenia w oparciu o stawki dotyczące czynszów najmu i dzierżawy. Sąd uznał argumenty biegłej za przekonywujące czemu pośrednio dał wyraz w tezie do opinii uzupełniającej, w której biegła ma się posłużyć przyjętą metodologią, a jedynie ponownie wypowiedzieć się w zakresie strefy oddziaływania infrastruktury pozwanych na nieruchomość powoda.

W zakresie zarzutów pozwanych Sąd uznał, że nie mają one wpływu na zasadność żądania wynagrodzenia przez biegłą, bowiem biegła wskazała, iż strefy oddziaływania w ogóle nie badała bowiem strony nie kwestionowały tej przyjętej w opinii poprzedniej biegłej, dlatego tego elementu nie wyceniła i nie uwzględniła go w rachunku. Po wyjaśnieniach biegłej Sąd uznał za zasadny czas wskazany przez biegłą na techniczną część sporządzenia opinii. Co do czasu poświęconego na pozostałe czynności, to przy skomplikowaniu sprawy, ilości materiału zgromadzonego w aktach, a wymagającego szczegółowego przeanalizowania oraz zebrania danych niezbędnych do wydania opinii, Sąd uznał go za adekwatny do wskazanych elementów.

Mając powyższe na wadze Sąd Rejonowy na mocy art. 288 kpc w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18.12.1975 roku w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym oraz art. 90 ustawy z dnia 28.07.2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, orzekł o przyznaniu wynagrodzenia biegłej H. A. (1).

Uzasadniając drugie z postanowień dotyczących wynagrodzenia biegłej W. K. (1) Sąd Rejonowy wskazał, że biegła ta sporządziła w sprawie opinię i wniosła o przyznanie jej wynagrodzenia w kwocie 3.525,80 zł. Postanowienie przyznające biegłej wynagrodzenie w tej kwocie zostało na skutek zażalenia strony powodowej uchylone.

Sąd Rejonowy kierując się wytycznymi zawartymi w uzasadnieniu postanowienia Sądu Okręgowego uznał, że biegłej należy się pełne wynagrodzenie za sporządzoną w sprawie opinię. Biegła wyjaśniła szczegółowo wszystkie wątpliwości wynikające z zastrzeżeń zgłaszanych przez strony. Co prawda Sąd ostatecznie dopuścił dowód z opinii innego biegłego, ale to właśnie ta kolejna opinia jednoznacznie wskazała, iż już pierwsza opinia była trafna i miarodajna. Przy czym nie chodzi tu o zbieżność wyników obu opinii a o przyjętą metodologię. Druga biegła wyjaśniła, że metodologia przyjęta przez biegłą K. była w tamtym okresie stosowana powszechnie, zalecały ją wytyczne dla rzeczoznawców w okresie gdy była wydawana. Aktualnie metoda ta została odrzucona, ale nastąpiło to w okresie późniejszym niż biegła sporządziła operat.

Sąd dopuszczając dowód z opinii innego biegłego kierował się raczej wolą stron (w szczególności powoda), będących dysponentami kontrydiktoryjnego procesu niż bezwzględną koniecznością. Uznał za przydatne i ułatwiające rozstrzygnięcie wypowiedzenie się przez kolejnego niezależnego biegłego zwłaszcza wobec złożenia przez powoda prywatnej opinii, która kolejny biegły zdyskwalifikował jeśli chodzi o przyjętą metodę wyliczeń, a argumenty przywołane na tę okoliczność Sąd Rejonowy uznał za trafne. W tej sytuacji po zbadaniu karty pracy biegłego Sąd uznał, że nakład pracy na przegotowaną na zlecenie Sądu opinię i jej merytoryczna wartość uzasadniają wypłatę biegłej żadanego wynagrodzenia.

Mając powyższe na wadze Sąd Rejonowy na mocy art. 288 kpc w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18.12.1975 roku w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu

sądowym oraz art. 90 ustawy z dnia 28.07.2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, orzekł o przyznaniu wynagrodzenia biegłej W. K. (1).

Zażalenie na oba wyżej opisane postanowienia złożyli powodowie, zaskarżając je w całości i wnosząc o ich uchylenie i łączne rozpoznanie.

Zaskarżonym postanowieniom powodowie zarzucili błąd polegający na niezasadnym, sprzecznym z zasadami logiki przyjęciu wniosku o miarodajności opinii biegłych i ich przydatności w sprawie i w konsekwencji przyznanie biegłym wynagrodzeń. Zdaniem skarżących obie opinie sporządzone w sprawie są zupełnie nieprzydatne dla jej rozstrzygnięcia, gdyż sporządzono je metodą odmienną od ogólnie stosowanej w sprawach o podobnych stanach faktycznych. W uzasadnieniu zażalenia wskazano, iż tok rozumowania Sądu, w którym przyjęto, iż jedna z opinii jest miarodajna bo kolejna jest miarodajna, kłóci się z zasadami logiki.

Powodowie nadto zarzucili, że wynagrodzenie jest rażąco wygórowane, bo żadna z biegłych nie poniosła szczególnych wydatków, kosztów związanych ze swoją pracą. Obie opinie to głównie wyliczenia sporządzone na podstawie dostępnej biegłym bazy danych. W ocenie skarżących główny element pracy biegłego to sporządzenie tabel i ich wydrukowanie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenia należało co do zasady uwzględnić.

Należy wskazać, iż biegły zgodnie z art. 288 kpc ma prawo wnosić o przyznanie mu wynagrodzenia za sporządzonej opinii, w tym celu musi on złożyć rachunek wraz z kartą pracy biegłego zawierającą szczegółowe informacje o nakładzie pracy biegłego i podejmowanych przez niego czynnościach.

Rzeczą Sądu jest ocena zasadności zgłoszonego przez biegłego żądania, zarówno pod kątem przydatności sporządzonej opinii do rozstrzygnięcia sprawy jak też jej wykonania zgodne z tezą dowodową oraz co do przedstawionego przez biegłego nakładu pracy. W postanowieniu z dnia 28.08.2012 roku w sprawie I ACz 1206/12 Sąd Apelacyjny w Krakowie wskazał, iż treść karty pracy obejmująca szczegółowe wymienienie czynności, jakich biegły dokonał w związku z opracowaniem opinii, jak również czasu poświęconego na każdą z tych czynności, zobowiązuje sąd do konkretnego ustosunkowania się do tych danych.

Rozpoznając wniosek biegłego o przyznanie należności, należy uwzględnić wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy oraz wysokość wydatków niezbędnych do wykonania czynności. Sąd bada, czy opinia została sporządzona w granicach tezy dowodowej, oraz weryfikuje wskazane w sporządzonej przez biegłego karcie pracy: zasadność czynności podjętych w związku z opracowaniem opinii, czas niezbędny do ich dokonania, a także przyjętą przez biegłego stawkę wynagrodzenia, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu postanowienia przyznającego biegłemu wynagrodzenie.

Analizując treść uzasadnień obu postanowień stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy zaniechał przeprowadzenia takiej pogłębionej analizy wniosków biegłych o przyznanie im wynagrodzeń oraz przedłożonych przez nich dokumentów. Sąd poprzestał jedynie na lakonicznych stwierdzeniach, iż nie podziela zarzutów stron.

Stwierdzić także należy, iż biegłemu należy się wynagrodzenie za wykonaną pracę. Nawet jeśli strona kwestionuje przyjętą przez biegłego metodę wyceny, o ile biegły mieści się w zakresie zlecenia jego wniosek nie może zostać w całości oddalony.

Sąd Rejonowy ostatecznie uznał, iż obie opinie są przydatne dla rozpoznania sprawy. Nie jest rzeczą Sądu II instancji w postępowaniu zażaleniowym dotyczącym wynagrodzeń biegłych aby przesądzać czy wyliczenie należnego powodowi wynagrodzenia jest zasadne, bowiem dopiero w ostatecznym rozstrzygnięciu Sąd I instancji oceni zasadność zgłoszonego roszczenia i dopiero wówczas strona niezadowolona z tego orzeczenia będzie mogła podnieść odpowiednie zarzuty w wywiedzionej apelacji.

W tym zakresie zażalenia powodów nie były zasadne i dlatego należało je na mocy art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 1 i 2 kpc oddalić

Jednak skarżący kwestionowali również nakład pracy biegłych i w tym zakresie należy zażalenia uznać za zasadne.

Jak wyżej wskazano Sąd Rejonowy w bardzo lakoniczny sposób ocenił nakład pracy biegłych i to pomimo wyraźnych w tym względzie zaleceń wskazanych w postanowieniu Sądu Okręgowego uchylającego pierwsze postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia biegłej W. K. (1).

Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał za celowe dokonanie takiej pogłębionej analizy w toku postępowania zażaleniowego. Sąd uznał, iż w niniejszej sprawie nie należy tracić z pola widzenia przedmiotu sporu i jego wartości. Nawet uznając, iż żądania powodów są wyższe niż wyliczenia biegłych to i tak łączne wynagrodzenie biegłych byłoby znaczne w porównaniu z żądaniem. Sprawa nie dotyczy wyceny nieruchomości a wynagrodzenia biegłych są podobne do wynagrodzeń w sprawach gdzie nie chodzi o ustalenie wynagrodzenia za użytkowanie części gruntu a o całą nieruchomość. Już tylko z tego względu wynagrodzenia biegłych uznać należy za wygórowane.

To, że opinie są obszernie – jedna liczy (...) stron druga prawie 90, nie oznacza, że nakład pracy biegłych odpowiada w rzeczywistości ich wielkości. Obie opinie, choć w różnym zakresie zawierają wiele teoretycznych rozważań, przytaczają wiele przepisów czy opracowań teoretycznych, które nie wymagają ze strony biegłych wielkich nakładów pracy. Tak jak i elementy dotyczące analizy zebranych danych czy informacji już zebranych na potrzeby innych opinii, czy też wreszcie wyliczeń, które w większości są zautomatyzowane. Obie biegłe wykonują liczne opinie i wyceny również w ramach swojej działalności, co oznacza, że nie muszą w każdej sprawie zbierać informacji od początku, dotyczy to zwłaszcza danych ogólnych o rynku nieruchomości.

Oceniając w ten sposób nakład pracy biegłych Sąd Okręgowy uznał, iż nakład pracy biegłej W. K. odpowiada w rzeczywistości 42 godzinom pracy a nakład pracy biegłej H. A. 46 godzinom pracy, co odpowiednio daje wraz z należnym podatkiem od towarów i usług wynagrodzenia w kwotach: 1.645,37 zł i 1.808,86 zł.

W przypadku karty pracy przedstawionej przez biegłą W. K. Sąd Okręgowy uznał, iż analiza akt liczących niecałe dwa tomu nie powinna zająć więcej niż 2 godziny, czynności opisane pod pozycją 3 więcej niż 12 godzin, a analiza zebranych materiałów 8 godzin. Czynności z pozycji 5 powinny zabrać biegłej do 6 godzin a napisanie opinii do 10 godzin, zaś czynności techniczne nie 4 godziny jak wskazała biegła a 2 godziny.

W przypadku karty pracy biegłej H. A. Sąd Okręgowy uznał, iż zapoznanie się z aktami nie powinno przekraczać 3 godzin, a oględziny nieruchomości wraz z zawiadomieniem stron nie zabrały więcej niż 3 godziny. Czynności, które biegła opisała pod pozycjami od 4 do 10 to w istocie te same czynności które pierwsza z biegłych wskazała pod pozycjami od 3 do 5 swojej karty pracy tj. zebranie materiałów i informacji ich analiza i wyliczenia. Tak jak i w poprzednim przypadku tak i tutaj nakład pracy biegłej powinien być z uwagi na przedmiot sprawy taki sam i nie powinien przekroczyć łącznie 26 godzin. Samo sporządzenie opinii choć obszernej ale nie wymagającej samodzielnej pracy koncepcyjnej w większości jej zawartości nie powinno zająć więcej niż 12 godzin, a czynności o charakterze technicznym zamiast wskazanych 5 godzin wymagają w ocenie Sądu II instancji tylko 2 godzin pracy.

Dlatego też na mocy art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 379 § 1 i 2 kpc zmieniono zaskarżone postanowienia w sposób wskazany w punkcie 2 i 3 postanowienia.

Zgodnie z art. 108 kpc Sąd nie rozstrzygał o kosztach postępowania zażaleniowego albowiem postanowienie nieniniejsze nie kończy postępowania w sprawie.